

KRATKE VIJESTI

EU-ov PROJEKT ZA SMANJENJE RIZIKA OD POPLAVA NA SLIVU RIJEKE SUTLE

U Kumrovcu je 17. prosinca 2018. građanima predstavljen projekt FRISCO2.1, odnosno projekt *Prekogranično usklađeno smanjenje rizika od poplava 2.1 – građevinska mjera brana Vonarje*, namijenjen provedbi mjera za smanjivanje rizika od poplava na slivu rijeke Sutle. Projekt se provodi u sklopu programa suradnje INTERREG V-A Slovenija – Hrvatska koji predstavlja okvir za prekograničnu suradnju Slovenije i Hrvatske u financijskoj perspektivi 2014. – 2020.

S provedbom planiranih aktivnosti u sklopu projekta FRISCO2.1, odnosno kroz realizaciju građevinskih mjera i zahvata te modernizaciju i nadogradnju brane *Vonarje*, omogućit će se zadržavanje visokih voda rijeke Sutle te će se na taj način nizvodna naselja zaštititi od poplava. Ukupna vrijednost projekta iznosi 1.678.525 eura, od čega se čak 85 posto iznosa sufinancira sredstvima iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), dok preostalih 15 posto sufinanciraju partneri iz vlastitih sredstava. Direkcija Republike Slovenije za vode vodeći je partner na projektu, dogovoran za upravljanje i provedbu projekta, a projektni partner iz Republike Hrvatske jesu *Hrvatske vode*.

Brana *Vonarje* na Sutlanskom jezeru nalazi se na području Općine Zagorska Sela (Hrvatska) i Općine Podčetrtek (Slovenija) te je vlasništvo obiju država. Postojeća građevina izgrađena je potkraj 70-ih godina prošlog stoljeća i služila je za vodoopskrbu, navodnjavanje te zadržavanje vodnog vala, no krajem 80-ih godina prošlog stoljeća prestala je služiti za vodoopskrbu zbog onečišćenja vode koje je nastalo jer ne

postoji sustav odvodnje otpadnih voda uzvodnih naselja. Danas joj je osnovna namjena zadržavanje velikovodnog vala rijeke Sutle i povećanje razine zaštite od poplava nizvodnih naselja.

U sklopu projekta bit će obnovljena betonska i metalna konstrukcija brane, zamijenjena dotrajala hidromehanička oprema i oprema za manipulaciju zapornicama, zamijenjene i dograđene električne instalacije i elektrooprema, ugrađena oprema za automatizaciju i daljinski nadzor upravljanja zapornicama te ugrađena oprema za praćenje stanja brane, čime će u budućnosti biti povećana razina sigurnosti i funkcionalnosti brane *Vonarje*. Projekt se počeo provoditi 1. prosinca 2017., a trebao bi trajati 18 mjeseci. ■

HRVATSKE VODE PREDSTAVILE POKAZATELJE PRIPREME I PROVEDBE EU-ovih PROJEKATA

U prostorijama *Hrvatskih voda* 21. prosinca 2018. održana je prezentacija pokazatelja pripreme i provedbe EU-ovih projekata u području vodno-komunalne infrastrukture i sustava zaštite od poplava, a u sklopu koje su predstavljeni ostvareni ciljevi *Hrvatskih voda* kao posredničkog tijela razine 2 u sklopu aktivnosti iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. s težištem na financijskim aspektima programa.

U programskome razdoblju 2014. – 2020. Republici Hrvatskoj na raspolaganju su europski strukturni i investicijski fondovi iz kojih su za vodni sektor dostupna sredstva iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda. To se posebno odnosi na ostvarenje nekoliko specifičnih ciljeva kao što su jačanje sustava upravljanja katastrofama, unapređenje javnoga vodoop-

skrbnog sustava te razvoj sustava prikupljanja i obrade otpadnih voda.

Hrvatske vode kao posredničko tijelo razine 2 trenutačno nadziru i koordiniraju pripremu i provedbu vodno-komunalnih infrastrukturnih projekata za koje su na raspolaganju 7,93 milijarde kuna europskog novca. Do kraja 2018. ukupno je potpisano 35 ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava na temelju kojih se trenutačno provode projekti čiji ukupno prihvatljivi troškovi iznose 10,6 milijardi kuna. Od toga Europska unija sufinancira projekte sa 7,49 milijardi kuna, što znači da je dodijeljeno 94,4 posto ukupne alokacije sredstava. Uz potpisanih 35 ugovora upućeni su pozivi za dostavu aplikacija za 16 novih projekata: Kaštela – Trogir, Zaprešić, Sinj, Kutina, Bjelovar, Karlovac – Duga Resa, Đurđevac, Cres – Lošinj, Semeljci, Trilj – Otok, Beli Manastir (Baranja), Pitomača, Imotski, Split – Solin, Ivanec i Zadar. Ukupni prihvatljivi troškovi za navedene projekte iznose 6,2 milijarde kuna.

Također, *Hrvatske vode* zajedno s partnerima (Državna geodetska uprava, Državni hidrometeorološki zavod, Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Hrvatska gorska služba spašavanja, Ministarstvo unutarnjih poslova RH) pripremaju i/ili provode brojne i raznovrsne projekte kojima će se unaprijediti sustav zaštite od poplava i smanjiti rizici od plavljenja u skladu s Planom upravljanja rizicima od poplava. Dosad je za te projekte, od ukupno alociranih 1,634 milijardi kuna, potpisano šest ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava na temelju kojih se provode projekti čiji ukupno prihvatljivi troškovi iznose 781 milijun kuna, što znači da je dodijeljeno više od 40 posto predviđene alokacije sredstava. Posebno treba istaknuti pripremu prioritetnih proje-

KRATKE VIJESTI

kata zaštite od poplava kao što su oni za karlovačko-sisačko područje (vrijednost projekta 120 milijuna eura) i grad Ogulin (projekt vrijednosti 14,5 milijuna eura), projekt modernizacije lijevo-obalnih savskih nasipa od Račinovaca do Nove Gradiške (44 milijuna eura) te projekt unapređenja negrađevinskih mjera upravljanja rizicima od poplava za čitavu Hrvatsku (40 milijuna eura). Upućeni su i pozivi za dostavu aplikacija za pet novih projekata čiji ukupni prihvatljivi troškovi iznose gotovo 741 milijun kuna, odnosno dodatnih 38,53 posto alokacije sredstava.

U *Hrvatskim vodama* očekuju da će nastaviti uspješno povlačiti EU-ova sredstva i provoditi prijavljene i započete projekte čiji su krajnji ciljevi zaštita okoliša i poboljšanje kvalitete života građana te veća sigurnost i smanjenje rizika od katastrofa. ■

U OSIJEKU SE GRADE NOVA RECIKLAŽNA DVORIŠTA

U Gradskoj upravi grada Osijeka 10. siječnja 2019. zamjenik gradonačelnika Boris Piližota i predsjednik Uprave *Osijek-Koteks*a Zoran Škorić potpisali su Ugovor o izgradnji dva nova reciklažna dvorišta na području Osijeka vrijednosti 6,7 milijuna kuna s PDV-om.

Prigodom potpisivanja Ugovora Boris Piližota podsjetio je na to kako jedinice lokalne samouprave s više od 100 tisuća stanovnika imaju zakonsku obvezu izgraditi četiri reciklažna dvorišta. Osječani na već postojećemu reciklažnom dvorištu Zeleni otok Jug II. mogu odložiti sve vrste otpada (38 vrsta): problematični otpad, papir, metal, staklo, plastiku, tekstil, glomazni otpad, jestiva ulja i masti, boje, deterdžente, lijekove, baterije i akumulatore, električnu i elektroničku opremu i drugi, a

preuzimanje građevnog otpada iz kućanstva (10 vrsta otpada) omogućeno je na odlagalištu.

Uz dva nova reciklažna dvorišta, RD *Gornji grad* (preko puta *Remixa*) i RD *Retfala* (spojna cesta Osijek – Višnjovac, nasuprot nekadašnjeg *MD profila*), čiji je rok za završetak radova srpanj 2019., Piližota je najavio i gradnju četvrtoga reciklažnog dvorišta – RD *Donji grad*. Potpisivanje ugovora za spomenuto reciklažno dvorište očekuje se do kraja svibnja, a projekt je prijavljen nešto kasnije zbog rješavanja imovinsko-pravnih odnosa.

Zamjenik gradonačelnika zadovoljno je istaknuo to kako će izgradnja četiriju reciklažnih dvorišta Osječanima omogućiti dostupnije i primjerenije odlaganje čak 48 različitih vrsta otpada.

Prigodom potpisivanja ugovora istaknuta je ukupna vrijednost projekata RD *Gornji grad* i *Retfala*. Naime, radi se o iznosu od približno osam milijuna kuna s PDV-om, od čega je Gradu Osijeku Ugovorom o dodijeli bespovratnih sredstava za projekte koji se financiraju iz Kohezijskog fonda osigurano 85 posto sredstava.

Nova reciklažna dvorišta bit će suvremeno opremljena, natkrivena i bolje osvjetljena, a zaprimat će, kao što je već spomenuto, 48 vrsta otpada, uključujući i onaj opasan za okoliš poput ljevkova, baterija i ulja. Zahvaljujući novim reciklažnim dvorištima, cijeli će grad biti podjednako pokriven, a Osijek će se potvrditi kao predvodnik u zbrinjavanju otpada među velikim hrvatskim gradovima. ■

ENERGETSKA OBNOVA ŠKOLA I VRTIĆA U RIJEKI

Tijekom 2019. Grad Rijeka u objekte predškolskog i osnovnoškolskog obra-

zovanja planira uložiti približno 54 milijuna kuna, a riječ je o tekućemu i investicijskome održavanju objekata škola i vrtića, njihovih okućnica te o energetskej obnovi škola i vrtića. Najveći dio sredstava odnosi se upravo na energetske obnovu zgrada koja je uglavnom već u tijeku ili se nalazi pred početkom, dok se u investicijsko i tekuće održavanje objekata planira uložiti 1,4 milijuna kuna za osnovne škole te milijun kuna za vrtiće.

Na popisu započetih radova energetske obnove nalazi se OŠ Podmurvice u koju se ulaže 7,7 milijuna kuna, a tim sredstvima izvode se toplinska izolacija pročelja, krova te stropa prema negrijanom tavanu, zamjena vanjske stolarije učinkovitijom, ugradnja termostatskih ventila i daljinskog očitavanja potrošnje energije te modernizacija rasvjete.

Nastavljaju se i radovi na obnovi OŠ Škurinje u iznosu od gotovo osam milijuna kuna, kao i na OŠ Gelsi u iznosu od 2,6 milijun kuna. Tijekom godine započet će i energetska obnova OŠ Pehlin u iznosu od 7,2 milijuna kuna, a izvodit će se toplinska izolacija pročelja, ploča prema tavanskome prostoru oblaže se mineralnom vunom, vanjska se stolarija zamjenjuje učinkovitijom, ugrađuje se sustav zaštite od djelovanja munje, postojeća se rasvjeta zamjenjuje novom, energetske učinkovitijom, izvodi se plinifikacija postojeće kotlovnice jer je postojeći kotao na loživo ulje potrebno zamijeniti novim plinskim kondenzacijskim kotlom, a nakon zamjene svih potrebnih instalacija, na postojeće radijatore ugraditi će se termostatski ventili.

S uloženi 7,1 milijun kuna započet će i energetska obnova OŠ *Eugen Kumičić*, a planirani su sanacija vanjske ovojnice izvedbom fasadnog sustava ETICS,

KRATKE VIJESTI

sanacija ravnog krova uz povećanje toplinske zaštite, zamjena vanjske stolarije učinkovitijom, ugradnja termostatskih ventila, zamjena postojeće rasvjete učinkovitijom te ugradnja sustava daljinskog očitavanja potrošnje energenata. Na popisu škola koje će tijekom ove godine biti obuhvaćene energetsom obnovom jest i OŠ Gornja Vežica, a vrijednost radova je 6,8 milijuna kuna. U sklopu tih radova planira se izraditi toplinska izolacija vanjskog zida, sanirati ravni krov uz povećanje toplinske zaštite, zamijeniti vanjska stolarija, ugraditi termostatske ventile, postojeću rasvjetu zamijeniti učinkovitijom i ugraditi sustav daljinskog očitavanja potrošnje energenata.

Što se pak vrtića tiče, tijekom ove godine početak će radovi na energetske obnovi podcentara *Potok*, *Vidrice* i *Belveder*. Za uloženi 5,5 milijuna kuna vrtić *Potok* dobit će toplinsku izolaciju pročelja, ravnog i kosog krova, zamjenu stolarije, plinifikaciju kotlovnice na loživo ulje i ugradnju termostatskih ventila te sustav pripreme potrošne tople vode uz pomoć solarnih kolektora, a vrtić *Vidrice* za uloženi 1,5 milijuna kuna dobit će sanaciju vanjske ovojnice izvedbom fasadnog sustava ETICS, toplinsku izolaciju vanjske terase prvoga kata te stropa prema negrijanome tavanu, zamjenu vanjske stolarije, plinifikaciju kotlovnice na loživo ulje, ugradnju termostatskih ventila i ugradnju sustava daljinskog očitavanja potrošnje energenata.

Slični radovi tijekom godine izvodit će se i na objektu vrtića *Belveder*, za što će se potrošiti dva milijuna kuna. Sve te radove na energetske obnovama sufinancira Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU-a. ■

EK IZDAO PRIOPĆENJE ISTIČUĆI DUGOROČNU STRATEŠKU VIZIJU KLIMATSKI NEUTRALNOGA GOSPODARSTVO DO 2050.

Europska komisija izdala je priopćenje u kojemu je istaknula dugoročnu stratešku viziju klimatski neutralnoga gospodarstva do 2050. Glavni je cilj izdati dugoročnu strategiju koja bi bila usklađena sa ciljevima koji su dogovoreni Pariškim sporazumom. Strategija obuhvaća gotovo sve EU-ove politike i dosljedna je cilju Pariškog sporazuma da se povećanje temperature zadrži na razini manjoj od 2°C, odnosno u optimalnome slučaju na manjoj od 1,5°C. Pripremljeno je osam scenarija kako smanjiti stakleničke plinove, od kojih dva scenarija pokazuju to kako Europa može postati potpuno klimatski neutralna. Prema Strategiji put prema klimatski neutralnome gospodarstvu trebao bi se temeljiti na zajedničkoj akciji postavljenoj na sedam glavnih strateških točaka. Prva točka ističe potrebu da se "maksimiziraju dobiti energetske efikasnosti uključujući zgrade multih emisija". Prema Strategiji, u 2015. godini 40 posto ukupno potrošene energije odlazilo je samo na zgrade, pri čemu su istaknuti razni načini kako smanjiti utjecaj zgrada da bi se do 2050. postiglo klimatski neutralno gospodarstvo:

- bolja izolacija građevina i mjere za poboljšanje stambenog fonda, što bi smanjilo korištenje energije za grijanje
- učinkovitiji proizvodi i uređaji
- razvoj "pametnih" upravljačkih sustava građevina/uređaja
- preostala potreba za energijom zadovoljila bi se iz obnovljivih izvora grijanja (električna energija, toplane na obnovljive izvore, ekoplin i solarne termalne jedinice).

Shvaćajući kako 80 posto stambenog fonda u 2050. postoji već danas, Komisija poziva na integrirani pristup primjenom svih relevantnih politika i mobilizacijom svih sudionika na modernizaciji izgrađenog okoliša. Ništa neće biti moguće napraviti bez uključivanja građana i poduzeća u neophodne procese obnove. Strategija ističe još jednu ključnu točku: "kompetitivnu industriju EU i cirkularnu ekonomiju kao ključni faktor za smanjenje stakleničkih emisija". To znači da će ponovna upotreba i reciklaža poboljšati kompetitivnost, stvoriti nove poslovne mogućnosti i poslove te zahtijevati manje energije. Posljedica će biti manja razina onečišćenja i manja emisija stakleničkih plinova. Važnu ulogu odigrat će i novi konstrukcijski materijali. Potreba da se zamijene trenutačni, energetski intenzivni materijali omogućiti će ponovnu, snažniju upotrebu tradicionalnih materijala kao što je drvo ili stvaranje novih kompozitnih materijala. Shvaćajući poteškoće u smanjenju emisija vezanih uz industrijske procese, Strategija ističe mogućnost primjena opcija smanjenja emisija kao što su hvatanje i spremanje ugljikova dioksida, ali i korištenje obnovljivog vodika i održive biomase kao sirovine za mnoge industrijske procese. Europska komisija poziva Europsko vijeće, Europski parlament, Odbor za regije te Ekonomski i socijalni odbor da razmotre viziju klimatski neutralne Europe do 2050. Potrebno je povesti široku raspravu među vođama zemalja, parlamentarna i vlada kako bi se usuglasili ciljevi i finalizirala zajednička strategija zemalja članica. Istodobno, u prvoj polovini 2019. Europska komisija povesti će raspravu među svim državama članicama. U nju će biti uključeni i nacionalni parlamenti, poduzeća, nevladine organizacije, gradovi i građani kao cjelina. Ta široka

KRATKE VIJESTI

---

informirana rasprava trebala bi omogućiti EU-ovo prihvaćanje i predavanje ambiciozne strategije do rane 2020. UNFCCC-u kao što je zatraženo Pariškim sporazumom. Države članice trebaju predati nacрте nacionalnih klimatskih i energetske planova Europskoj komisiji. Oni su ključni za ostvarivanje klimatskih i energetske ciljeva za 2030. i trebali bi biti implementirani u EU-ovu dugoročnu strategiju. ■

POZIV NA KONFERENCIJU LIFE

Program LIFE finansijski je instrument Europske unije putem kojeg se

sufinanciraju projekti koji provode konkretne mjere zaštite i poboljšavaju provedbu europskoga i nacionalnoga zakonodavstva u području zaštite okoliša, prirode i klime. Kroz projekte LIFE sufinancira se primjena inovativnih metoda i unaprjeđenje postojećeg znanja i prakse.

LIFE konferencija – rezultati i dobiti LIFE projekata u organizaciji Ministarstva zaštite okoliša i energetike održat će se 12. veljače 2019. u Dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu. Cilj je konferencije predstaviti rezultate i korist koju projekti LIFE donose u području zaštite okoliša, prirode i klime.

Na konferenciji bit će predstavljeni uspješni hrvatski i međunarodni projekti koji će prezentirati provedene aktivnosti, ostvarene rezultate i prijenos tih rezultata u druga područja i sektore te dobit koju je organizacija imala od njihove provedbe. Uz konferenciju održat će se sajam projekata LIFE koji se provode u Hrvatskoj te će sudionici moći dobiti informacije izravno od korisnika projekata. Konferencija je namijenjena predstavnicima svih društvenih sektora koji su zainteresirani za prijavu projekata LIFE, preuzimanje rezultata ili njihovu implementaciju u lokalne i nacionalne politike. ■